



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze projednal ve veřejném zasedání konaném dne 14. prosince 2023 v senátu složeném z předsedy senátu JUDr. Kamila Vacíka a soudců Mgr. Blanky Bedřichové a Mgr. Tomáše Kubovce odvolání obžalovaného [Obžalovaný], nar. [Datum] v [Město], trvale bytem [Ulice, Město], podané proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 28. srpna 2023, č. j. 41 T 21/2023-279, a rozhodl takto:

- I. Podle § 258 odst. 1 písm. d), e) tr. ř. se napadený rozsudek **zrušuje toliko ve výroku o uloženém peněžitém trestu.**
- II. **V ostatních výrocích zůstává napadený rozsudek nezměněn.**

O d ů v o d n ě n í

- 1) Napadeným rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 28. srpna 2023, č. j. 41 T 21/2023-279, byl obžalovaný [Obžalovaný], nar. [Datum], uznán vinným ze spáchání zločinu zneužití pravomoci úřední osoby podle § 329 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. b) trestního zákoníku ve znění účinném do dne 30. 11. 2011.
- 2) Tohoto jednání se měl dopustit tím, *že v době od 7. 3. 1977 do 26. 8. 1979 v Praze 6, ul. Tháškurova 1, či na jiných místech, při výkonu služby jako příslušník Sboru národní bezpečnosti, služebně zařazený v hodnosti poručík jako starší referent 2. oddělení 1. odboru X. správy Federálního ministerstva vnitra Státní bezpečnosti (dále jen „StB“) se sídlem Tháškurova 1, Praha 6, zaměřené na monitorování a potlačování projevů tzv. osob*

neprátelských k socialistickému zřízení, se podílel na vyvíjení systematického nátlaku v podobě tzv. profylakticko-rozkladných a agenturně-operativních opatřeních, spočívajících v provádění zpravodajsko-technických úkonů, ve využívání preventivně výchovných opatření, na poškozeného [Poškozený], nar. [Datum], který byl nejméně v období od roku 1977 do 1981 rozpracován ve svazku kontrarozvědného rozpracování typu „SIGNÁLNÍ“ s registračním číslem [Číslo] s krycím názvem [Název], jako signatář Charty 77, předmětem zájmu StB pro svou nepřátelskou činnost, jako osoba označená za osobu s vybroceným nepřátelským postojem vůči socialistickému státnímu zřízení, a to v úmyslu izolace poškozeného ve společnosti a morálního rozkladu jeho osobnosti, kompromitování a zamezení jeho politické a tvůrčí činnosti, kdy obžalovaný [Obžalovaný] konkrétně:

dne 27. 5. 1977 dle Záznamu o projednání opatření v akci [Název] navrhl nadřízenému poškozeného, řediteli [Název podniku], přerážení poškozeného z jeho pracovního zařazení na neřídící funkci, neboť je signatářem Charty 77 a vzhledem k jeho politickým názorům a postojům není vhodné, aby zastával řídicí funkci,

přínejmenším od 27. 5. 1977 poškozeného systematicky sledoval a za využití spolupracujících osob z okolí poškozeného vyhotovoval periodické zprávy o jeho osobním i pracovním životě,

dne 31. 5. 1977 Požadavkem na opatření v akci [Název] požádal cestou Obvodního oddělení Věřejné bezpečnosti Praha 9 o přezkoušení poškozeného z pravidel silničního provozu a odebrání řídicího průkazu, případně dle možnosti odebrání technického osvědčení od jeho vozidla,

dne 28. 11. 1977 uskutečnil pohovor s poškozeným, kdy v závěru pohovoru jednak uvedl: „aby si [Poškozený] uvědomil v jaké je situaci a že má pouze 3 možnosti, Ta první je aby objasnil všechny položené otázky v průběhu pohovoru, druhou možností je, že bude i nadále odmítat vypovídat a bude pokračovat ve své činnosti a stycích na signatáře Charty 77 a nést veškeré důsledky a třetí možnost má vyplnit formuláře žádosti o vystěhování, které si již obstaral, v tomto směru jsme ochotni jeho vystěhování z ČSSR doporučit stejně tak jako u ostatních osob“, jednak v odstavci „OPATŘENÍ“ uvedl: „Vzhledem k výsledku pohovoru bude při rozpracování akce [Název] postupováno dle plánu AOR a bude přistoupeno k realizaci opatření z hlediska osobního a morálního rozložení“,

dne 5. 2. 1979 vypracoval Záznam kde v bodě č. 4. uvedl: „Vzhledem k jednoznačnému zájmu [Poškozený] o vystěhování bude připravena agenturně operativní kombinace s cílem morálního rozložení“, čímž se vůči poškozenému podílel na realizaci akce StB pod krycím názvem „ASANACE“ iniciované rozkazem ministra vnitra Československé socialistické republiky (dále též jen ČSSR) Jaromíra Obziny č. 32 ze dne 21. 12. 1977, která byla zaměřena na úplné rozložení a izolaci hlavních organizátorů Prohlášení Charty 77 od ostatních signatářů a na vystěhování vytípaných organizátorů této akce z tehdejší ČSSR,

čímž porušil jednak čl. 31 Ústavy ČSSR, podle něhož je svoboda pobytu zaručena, jednak čl. 34 Ústavy ČSSR ve znění účinném do 29. 11. 1989, podle něhož občané jsou povinni zachovávat ústavu i ostatní zákony a dbát ve všem svém konání zájmů socialistického státu a společnosti pracujících, jednak § 23 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/1970 Sb., o služebním poměru příslušníků Sboru národní bezpečnosti, ve znění účinném do 30. 6. 1992, podle něhož příslušník je zejména povinen důsledně a přesně plnit úkoly vyplývající z oprávnění a společenského poslání Sboru národní bezpečnosti, uložené mu zákony, jinými právními předpisy a rozkazy a pokyny nadřízených, jednak § 3 odst. 1 zákona č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti, ve znění účinném do 13. 3. 1990, podle něhož ve své činnosti se Sbor národní bezpečnosti řídí Ústavou ČSSR, ústavními zákony, zákony a ostatními právními předpisy, jednak § 3 odst. 2 téhož zákona, podle něhož do práv a svobod občanů může Sbor národní bezpečnosti a jeho příslušníci zasahovat, vyžaduje-li to ochrana socialistického společenského a státního zřízení, veřejného pořádku, bezpečnosti osob nebo majetku, a to jen v mezích zákona a v rozsahu přiměřeném chráněnému zájmu, a to vše ve spojení s § 5 zákona č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti němu.

- 3) Za výše uvedené jednání nalézací soud odsoudil obžalovaného podle § 329 odst. 2 tr. zákoníku ve znění účinném do 30. 11. 2011 k trestu odnětí svobody v trvání dvou let. Podle § 81 odst. 1, 82 odst. 1 tr. zákoníku byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří let. Podle § 67 odst. 1 tr. zákoníku a § 68 odst. 1, 2 tr. zákoníku byl obžalovanému dále uložen peněžitý trest zahrnující 150denních sazeb po 1.000 Kč, (tj. **celkem 150.000 Kč**).

Shodu s prvopisem potvrzuje Z. K.

- 4) Proti výše uvedenému rozsudku podal obžalovaný prostřednictvím svého obhájce odvolání směřující do výroku o vině i výroku do trestu, které **odůvodnil následovně**. Podle spisového materiálu sám **poškozený projevoval zájem o vystěhování**, o dokumenty k vystěhování požádal sám, a to již **předtím, než byl u výsledku dne 28.11.1977**. Není prokázáno, že by obžalovaný na poškozeného vyvíjel nátlak. Obžalovaný nikdy nekontaktoval poškozeného osobně. Ze spisového materiálu vyplývá pouze to, že obžalovaný na poškozeného založil tzv. signální svazek. **Nebylo** ale nijak prokázáno, že by **zneužil svou pravomoc** právě k tomu, aby donutil poškozeného se vystěhovat. Poškozený se **vystěhoval v roce 1981 a nebyla prokázána příčinná souvislost** mezi jakýmkoliv jednáním obžalovaného a vystěhováním poškozeného. Mezi jednáním obžalovanému a následkem je časová mezera cca dva roky, kdy soud neobjasnil, jaké další skutečnosti přispěly k vystěhování poškozeného a zda tvrzené jednání obžalovaného bylo trestněprávně relevantní příčinou vystěhování poškozeného.
- 5) **Pokud by byla vyslovena vina, potom soud podle obžalovaného pochybil při ukládání trestu, když uložil též trest peněžitý**. Peněžitý trest lze uložit tehdy, pokud obžalovaný spáchal trestný čin za účelem získání majetkového prospěchu. V řízení ale **nebylo prokázáno, že obžalovaný získal za vystěhování poškozeného jakýkoliv majetkový prospěch**. Pokud není prospěchem za zneužití pravomoci veřejného činitele/úřední osoby samotná mzda, resp. plat (což nemůže být – plat přísluší za výkon pravomoci, nikoliv za její zneužití a plat by obžalovanému příslušel bez ohledu na to, zda a jak pravomoc vykonával, tedy nemohl být motivací k jakémukoliv nátlaku na poškozeného, jak naznačuje soud), pak nebyl prokázán jakýkoliv majetkový prospěch na straně obžalovaného a uložení peněžitého trestu nebylo namístě.
- 6) **Městský soud v Praze jako soud odvolací podle § 254 odst. 1 odst. 3 tr. řádu přezkoumal zákonnost postupu řízení, které vydání napadeného rozsudku předcházelo i zákonnost a odůvodněnost napadených výroků rozsudku. Procesní postup zkoumal především z hlediska vytýkaných vad, zároveň však zkoumal, zda napadený rozsudek netrpí vadami, které nebyly odvoláním vytýkány, pokud by měly vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno odvolání. Na základě přezkumného řízení dospěl k závěru, že odvolání obžalovaného je částečně důvodné, a to v části směřující do výroku o trestu.**
- 7) **Odvolací soud ověřil a zjistil z obsahu spisového materiálu, že dosavadní průběh trestního řízení respektoval příslušná ustanovení trestního řádu, obžalovaný nebyl krácen na právu obhajoby, dodrženo bylo i jeho právo na spravedlivý proces. Nalézací soud provedl všechny potřebné důkazy nutné k rozhodnutí soudu v rozsahu ustanovení § 2 odst. 5 tr. řádu a skutková zjištění, která z provedených důkazů vyvodil, jsou zcela správná a odpovídají zákonem aprobovanému postupu dle § 2 odst. 6 tr. řádu. Odvolací soud proto nepochybuje o zákonnosti řízení, které vydání napadeného rozsudku předcházelo, o správnosti skutkových zjištění ani o zákonnosti užití právní kvalifikace.**
- 8) Pokud jde o námitky odvolatele stran napadeného výroku o vině, odvolací soud uvádí, že soud prvního stupně své rozhodnutí o vině obžalovaného náležitě a vyčerpávajícím způsobem odůvodnil. Odvolací soud se s rozsudkem nalézacího soudu v tomto směru ztotožňuje a odkazuje na něj. Soud prvního stupně při svém rozhodování o vině vycházel mimo jiné z výpovědi obžalovaného, z úředního záznamu o podaném vysvětlení syna poškozeného, svědka [Poškozený] a svědkyně [Svědkyně], archiválií k poškozenému, dokumentace z Archivu bezpečnostních složek, vyjádření MV ČR a MV SR, osobní karty obžalovaného či rozkazu Ministra vnitra ČSSR. Nalézací soud věcně a přesvědčivě zdůvodnil, že z provedených důkazů má za prokázané, **že obžalovaný připravoval, dozoroval a analyzoval konkrétní profylakticko-rozkladné a agenturně-operativní opatření popsaná ve skutkové větě výrokové části rozsudku** soudu prvního stupně,

kteřá ve svém souhrnu vytvářela významný tlak na poškozeného, jenž nakonec vyústil v rozhodnutí poškozeného emigrovat z ČSSR, což bylo pro něj spojeno se ztrátou občanství.

- 9) Ve shodě s nalézacím soudem ani odvolací soud nemá důvod pochybovat o pravosti příslušných podpisů obžalovaného na provedených listinách Archivu bezpečnostních složek, přičemž **sám obžalovaný ve své výpovědi uvedl, že je možné, že dokumenty podepsal**. Odvolací sám také nemá pochybnost (a neměl ji zjevně ani nalézací soud), že fotokopie dokumentů z archivů bezpečnostních složek jsou fotokopiemi originálních dokumentů z archivovaných spisů, což mimo jiné dokazuje i samotná výpověď obžalovaného. Dále soud odkazuje za příležitou argumentací nalézacího soudu, který mimo jiné uvedl, že „**výkonem pravomoci je dle ustálené judikatury třeba rozumět zejména rozhodování** o právech a povinnostech fyzických a právnických osob. Je v něm vždy obsažen prvek moci a prvek rozhodování (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 6. 1. 1972, sp. zn. sp. zn. 4 To 47/71). Přitom je však třeba mít na paměti, že „*proces rozhodování zahrnuje fázi přípravnou, fázi vlastního přijetí rozhodnutí (jeho učinění) a konečně fázi výkonu tohoto rozhodnutí, a je-li s pojmem pravomoc nepochybně spojena fáze druhá a třetí, tj. vlastní rozhodnutí a exekuce, potom i věcná příprava takového rozhodnutí, bez níž by nemohlo být učiněno, pod pojem pravomoci nutně spadá také; je-li projevem pravomoci i výkon přijatých rozhodnutí, logicky tím spíše jím musí být i podmínka, bez které by předmětného rozhodnutí ani jeho výkonu nebylo*“ (srov. náleží Ústavního soudu ze dne 30. 3. 2000, III. ÚS 371/99). Z citovaného rozhodnutí je tedy patřno, že za výkon pravomoci nutno považovat nejen učinění vrchnostenského rozhodnutí, ale i jeho pouhá příprava, případně zajištění jeho výkonu. Dle soudu není ve smyslu výše uvedené definice pochyb o tom, že obžalovaný svou činností vykonával pravomoc úřední osoby, resp. dle tehdejší úpravy pravomoc veřejného činitele.“
- 10) Pokud jde o námitku obžalovaného, že mezi jednáním obžalovanému a následkem je časová **mezera cca dva roky**, k tomuto odvolací soud ve shodě s nalézacím soudem uvádí následující. Jak správně ve svém rozhodnutí uvedl soud prvního stupně, **jednání osob** pověřených činit úkon v rámci akce [Název] je **nutné hodnotit v celkovém souhrnu**, kdy k docílení morálního rozkladu poškozeného měla vést celá řada šikanózních kroků, která představovala soustavný nátlak na poškozeného, v důsledku kterého se následně poškozený rozhodl k vystěhování z území tehdejší Československé socialistické republiky. V tomto ohledu **není rozhodné, že obžalovaný v tomto „řetězci“ činil pouze některé kroky**. V podrobnostech odvolací soud odkazuje na věcně správné a přesvědčivé odůvodnění soudu prvního stupně, v tomto ohledu odkazuje mimo jiné na bod 14 odůvodnění.
- 11) Pokud jde o naplnění **subjektivní stránky** uvedeného trestního činu, z provedených důkazů bylo jednoznačně prokázáno, že trestný čin byl spáchán v **úmyslu přímém, neboť obžalovaný věděl**, že svým jednáním porušuje a omezuje základní práva a svobody poškozeného, čímž mu nepochybně působí závažnou újmu. V bodě **18 odůvodnění** napadeného rozsudku se pak soud prvního stupně přesvědčivě vypořádal s argumentem obhajoby, **že obžalovaný nebyl během svého působení v SNB seznámen s akcí "ASANACE", kdy** na Záznamu č. 13 ze dne 5. 2. 1979 je na poslední stránce mimo jiné uvedeno: „...bude připravena agenturně operativní kombinace s cílem morálního rozložení. Pramen je úkolován ke kontrole činnosti a názorů [Poškozený] se zaměřením na odpoutání [Poškozený] od t.zv. „pozicce“. „Na záznamu dole se nachází podpis obžalovaného, poručíka [Obžalovaný].
- 12) Trestnost činu soud prvního stupně následně správně **posoudil podle zákona pro pachatele nejpříznivějšího**, což je v souladu se zásadou přípustnosti retroaktivity ve prospěch pachatele (viz body 21 až 24 rozsudku soudu prvního stupně).
- 13) Z výše uvedených důvodů se odvolací soud ztotožnil s rozhodnutím nalézacího soudu stran výroku o vině.

Shodu s prvopisem potvrzuje Z. K.

- 14) Odvolací soud naopak částečně **vyhověl odvolacím námitkám stran výroku o trestu**, přičemž trest uložený soudem prvního stupně není v souladu se zákonem. Při úvaze o druhu a výměře trestu ukládaného za prokázanou trestnou činnost vycházel odvolací soud správně z ustanovení § 39 odst. 1 tr. zákoníku, kdy zohlednil povahu a závažnost činu pro společnost, osobní, rodinné majtkové i jiné poměry obžalovaného, přihlédl k jeho dosavadnímu způsobu života, k možnostem jeho nápravy, k jeho chování po činu a také se zabýval polehčujícími a přitěžujícími okolnostmi podle § 41 a § 42 tr. zákoníku.
- 15) Dále odvolací soud uvádí, že obžalovanému polehčuje, že je osobou zcela bezúhonnou, na protiprávním jednání vůči poškozenému se účastnil pouze určitou dobu a pouze určitými úkony, dále ve prospěch obžalovaného svědčí rovněž dlouhý časový odstup od spáchání trestného činu. Přitěžující okolnosti odvolací soud u obžalovaného neshledal.
- 16) Odvolací soud po přezkoumání spisového materiálu konstatuje, že **nebylo prokázáno, že by obžalovaný výše uvedeným trestněprávním jednáním pro sebe nebo pro jiného získal nebo se snažil získat majtkový prospěch**. Právě to je přitom podle § 67 odst. 1 tr. zákoníku podmínkou pro uložení peněžitého trestu. Stejně tak nebyla splněna ani podmínka pro uložení takového trestu uvedená v § 67 odst. 2 písm. a) nebo b) tr. zákoníku, tedy že by trestní zákoníku uložení takového trestu za spáchaný trestný čin dovoľoval bez splnění podmínky uvedené v prvním odstavci uvedeného ustanovení. V tomto ohledu se odvolací soud ztotožnil s názorem obhajoby, že prospěchem za zneužití pravomoci úřední osoby nemůže být samotný plat, jelikož ten úřední osobě přísluší za výkon pracovních úkolů v rámci její pravomoci a nikoli za její zneužívání či porušování. Plat tedy v uvedeném případě nemohl být motivací pro obžalovaného, aby zneužíval pravomoci úřední osoby. Nebylo současně prokázáno, že by obžalovanému byly přiznávány zvláštní odměna právě za jeho protiprávní jednání, které by bylo v rámci státní bezpečnosti vyžadováno či tolerováno, a to ani ve vztahu k poškozenému. Takovým prospěchem proto nemohly být ani žádné takové odměny přiznané obžalovanému nad rámec platu, když ani u takových odměn nebylo prokázáno, že by byly majtkovým prospěchem za jednání, které je popsáno ve výroku o vině rozsudku. Odvolací soud se tak ztotožnil s námitkou obhajoby, že v uvedené trestní věci nebyl na straně obžalovaného prokázán jakýkoli majtkový prospěch za prokázané trestněprávní jednání.
- 17) Z uvedených důvodů odvolací soud zrušil výrok o trestu z napadeného rozsudku, přičemž o uložení trestu rozhodl znovu tak, že obžalovaného odsoudil podle § 329 odst. 2 tr. zákoníku ve znění účinném do 30. 11. 2011 k trestu odnětí svobody v trvání dvou roků a podle § 81 odst. 1, 82 odst. 1 tr. zákoníku výkon tohoto trestu podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání tří roků. Odvolací soud tak ve shodě s rozhodnutím soudu prvního stupně uložil obžalovanému podmíněný trest odnětí svobody na samé spodní hranici zákonné trestní sazby, která je podle § 329 odst. 2 tr. zákoníku ve znění účinném do 30. 11. 2011 stanovena na dva roky až deset let, přičemž výkon tohoto trestu podmíněně odložil na kratší zkušební dobu v trvání tří roků. Také dle odvolacího soudu druh a výměra tohoto trestu odpovídají nejen škodlivosti spáchaného skutku, ale také osobním a jiným poměrům obžalovaného a zohledňují i dobu, která uplynula od spáchání činu a zejména pak skutečnost, že obžalovaný vede řádný život.
- 18) Takto uložený trest je dle názoru odvolacího soudu dostatečný k tomu, aby obžalovaného motivoval k vedení řádného života a zároveň aby si obžalovaný uvědomil závažnost svého jednání.
- 19) **Ze všech shora uvedených důvodů odvolací soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozsudku.**

Shodu s prvopisem potvrzuje Z. K.

P o u č e n í

Proti tomuto rozsudku **n e n í** další řádný opravný prostředek přípustný. Tento rozsudek není možno napadnout odvoláním, lze však proti němu podat ve lhůtě 2 měsíců od jeho doručení dovolání prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni (§ 265e tr. řádu). O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud (§ 265c tr. řádu). Právo podat dovolání přísluší Nejvyššímu státnímu zástupci na návrh krajského nebo vrchního státního zástupce anebo i bez takového návrhu pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu, a to ve prospěch i v neprospěch obviněného, a dále obviněnému pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká (§ 265d odst. 1 tr. řádu). Obviněný tak může učinit pouze prostřednictvím obhájce (§ 265d odst. 2 tr. řádu). V dovolání musí vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3 tr. řádu) být uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů dovolatel napadá a čeho se domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) – l) nebo § 265b odst. 2 tr. řádu, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda je podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného. Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno, a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

Praha, 14. prosince 2023

JUDr. Kamil Vacík, v.r.
předseda senátu